

Trafikverket
trafikverket@trafikverket.se

Beslut om projektet Lund fyra spår, kan antas medföra betydande miljöpåverkan

Trafikverkets ärendenummer: TRV 2026/15289

Beslut

Länsstyrelsen beslutar att åtgärder enligt rubricerat förslag till järnvägsplan kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Beslutet är fattat med stöd av 2 kap. 4 § första stycket lag (1995:1649) om byggande av järnväg (LBJ).

Beskrivning av ärendet

Ändamålet för järnvägsplanen för två nya järnvägsspår genom Lund är att bygga ut järnvägen mellan Stångby och Klostergården till fyra spår för ökad kapacitet och robusthet, vilket är till nytta för all tågtrafik genom Lund på Södra stambanan och Väst kustbanan.

Regeringen gav tre utgångspunkter i regeringsuppdraget för projektet till Trafikverket: "Påverkan på trafikstarten ska vara så liten som möjligt i förhållande till tidigare planering på sträckan Hässleholm–Lund", "Åtgärden ska vara mer samhällsekonomiskt lönsam i förhållande till tidigare planering på sträckan Hässleholm–Lund" och "Störningarna för befintlig trafik under genomförandet ska minimeras". Regeringen tryckte också på vikten av att Trafikverket ska ha en "erforderlig dialog med berörda och beakta genomförbarhet utifrån regionala och lokala ståndpunkter som det råder en bred samsyn kring." Länsstyrelsen konstaterar att dessa punkter, projektets budget samt lagstiftningen sätter ramarna för Trafikverkets planering.

Hösten 2025 samrådde Trafikverket ett samrådsunderlag för projektet Lund fyra spår. Trafikverket har sammanställt inkomna synpunkter i en samrådsredogörelse 2026-02-13 och begär nu Länsstyrelsens beslut om betydande miljöpåverkan.

Miljöbedömningsförordningen 6 § punkt 12, anger att ett järnvägsprojekt av en viss omfattning, som detta projekt är (läs om omfattningen på

sidan 3), alltid ska antas medföra en betydande miljöpåverkan. Länsstyrelsen ska trots det enligt 2 kap 4 § LBJ 4 § under samrådet i ett särskilt beslut avgöra om projektet kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. I beslutet ska Länsstyrelsen redovisa de omständigheter som talar för eller emot att projektet kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

I samråd med Länsstyrelsen har Trafikverket valt att ta fram ett mycket kortfattat samrådsunderlag med fokus på att presentera projektet för allmänheten och samtidigt utgöra ett tillräckligt underlag för Länsstyrelsens motiverade beslut.

Samrådsunderlaget ger en övergripande beskrivning av förutsättningar och de typer av betydande miljöpåverkan som byggande och drift av två nya spår genom Lund kan innebära, beroende vilka miljöer och värden som berörs. Trafikverket beskriver också hur tidigare utredningar har lett fram till lokalisering av de två nya spåren i markplan genom Lund.

Länsstyrelsens granskning

I Länsstyrelsens beredning av ärendet har vattenenheten, naturprövningsenheten, kulturmiljöenheten och enheten för samhällsplanering deltagit.

Synpunkter på kommande arbete

Trafikverkets utredningsarbete syftar till att hitta lämpligast utformning och placering av de två nya spåren. Trafikverket behöver utreda och beskriva miljökonsekvenserna som kan uppstå samt vilken utformning och vilka åtgärder som behövs för att minimera negativ påverkan på skyddade värden och människors miljö och hälsa. Länsstyrelsen kommer under Trafikverkets utredningsarbete att ge kontinuerlig rådgivning om bland annat skyddade kulturmiljöer och naturvärden. Trafikverkets arbete med miljöbedömningen är avgörande i järnvägsplanarbetet och ska redovisas i en miljökonsekvensbeskrivning.

Motivering till beslutet

Av 8 a § förordning (2012:708) om byggande av järnväg följer att samrådsunderlaget ska uppfylla kraven i 8 § och 9 § 1 miljöbedömningsförordningen (2017:966) (MBF).

Länsstyrelsen kan konstatera att föreslagna åtgärder kan omfattas av 6 § MBF punkt 12 som anger att en verksamhet eller åtgärd ska antas medföra en betydande miljöpåverkan om den är en järnväg avsedd för

fjärrtrafik eller innefattar anläggande av nytt spår på en sträcka av minst fem kilometer för befintliga järnvägar för fjärrtrafik.

Länsstyrelsen ska oavsett om den planerade järnvägen har en sträckning som är mer än 5 km lång eller inte bedöma om rubricerad åtgärd, med stöd av 10–13 §§ MBF, kan antas medföra en betydande miljöpåverkan eller ej. Länsstyrelsens beslut ska redovisa de omständigheter som talar för eller emot att projektet kan antas medföra en betydande miljöpåverkan, vilka följer nedan.

Verksamhetens eller åtgärdens utmärkande egenskaper (11 § MBF)

Projektet omfattar anläggning av två nya järnvägsspår för person- och godstrafik på en cirka 7 kilometer sträcka. Spåren ska ansluta till det befintliga fyrspåret vid Klostergårdens station och avslutas i en ny kopplingspunkt till Södra stambanan norr om Stångby. De två nya spåren ska förläggas i markplan längs befintliga järnvägsspår på Södra stambanan. En ny koppling behöver byggas till Väst kustbanan. Spåren kommer på stora delar av sträckan behöva förses med skyddsåtgärder för att hantera buller och risk. Järnvägsbroar kommer att behöva breddas och berörda vägar byggas om.

Projektet kommer under byggtiden att innebära stora störningar i form av byggtransporter, tillfälliga markanspråk för upplag och byggetableringar samt buller, vibrationer för boende och verksamheter och trafikomläggningar för gods- och persontrafik på stambanan och för trafikanter i Lund.

Verksamhetens eller åtgärdens lokalisering (12 § MBF)

Utredningsområde järnvägsanläggning är det område där de nya spåren kommer att byggas längs Södra stambanan. Utanför detta område finns *Utredningsområde för följd- och skyddsåtgärder*. Dessa två utredningsområden omfattar ett område i nordsydlig riktning längs Södra stambanan genom Lund och Stångby. Känslig kulturmiljö i form av bebyggelse och platser berörs, liksom bostadsbebyggelse och verksamheter, vägar, grönområden, parker och jordbruksmark.

Av skyddade områden berörs riksintresse kulturmiljövården M87 i mycket hög grad. Även ett antal värdefulla kulturmiljöer, byggnadsminnen, kyrkliga kulturminnen och planskyddad bebyggelse

berörs. Området omfattas av Länsstyrelsens regionala kulturmiljöprogram så väl som Lunds kommuns bevaringsprogram.

Järnvägsutbyggnaden berör fornlämningen för det medeltida- och historiska Lund, L1988:5459 stadslager. Lunds stadslagret har ett högt vetenskapligt värde samt en komplex bevarandeproblematik och är den fornlämning som sannolikt kommer påverkas mest av järnvägsutbyggnaden. Länsstyrelsen vill poängtera att även L1988:5317, som utgörs av rester av Lunds stadsvall, och L1988:5778, en gravhög som tangeras av utredningsområdet, också berörs av utbyggnaden. Båda fornlämningarna har höga bevarandevärden. Det finns vidare stor potential för att nya fornlämningar påträffas under kommande utredningsarbetet.

Båda utredningsområden berörs av Natura 2000-området *Stadsparken i Lund*, som är ett SCI-område med syfte att bland annat skydda *hålträdklokrypare*. Det finns också rapporter om fridlysta arter så som *fladdermöss*, *spjutsporre*, *klotullört*, *gaffelglim*, *rosenlök*, *storfryle* och rapporter om grod- och kräldjur.

Båda utredningsområden överlappar med flera grundvattenförekomster som samtliga har god kemisk- och kvantitativ status. Inga ytvattenförekomster förekommer inom utredningsområdena men ytvattenmiljöer finns både inom och i nära anslutning till utredningsområdena.

Förorenad mark kommer beröras.

Riksintresse för kommunikationer, Södra stambanan och Västra stambanan berörs. Utbyggnaden av två nya spår kommer att bli en kapacitetshöjning på Södra stambanan.

De möjliga miljöeffekternas typ och utmärkande egenskaper (13 § MBF)

Länsstyrelsen konstaterar att järnvägsutbyggnaden kommer innebära stor påverkan för boende, närmiljöer, verksamheter och kulturmiljöer. Allmänhetens, Lunds kommuns och berörda verksamheters behov av information och uppdatering i projektet är stort.

Barn och vuxnas boendemiljöer och vardagsmiljöer kommer att påverkas. Buller, vibrationer och magnetfält kan komma att öka i berörda områden. De två nya spåren kan öka barriäreffekten mellan Lunds stadsdelar öster och väster om järnvägen. Bebyggelse kan behöva rivas.

Byggtiden kommer att innebära stora störningar och påverka människors boende- och närmiljöer, verksamheter, transporter och pendling under flera år. Byggtiden kommer sannolikt också innebära hantering och transporter av stora mängder massor.

Projektet kommer att ta jordbruksmark permanent i anspråk, och påverka jordbruksverksamhet under många år genom byggarbete och tillfälliga markanspråk.

Oavsett om spåren lokaliseras på östra eller västra sidan av befintliga spår kan Länsstyrelsen inte utesluta att påtaglig skada på riksintresse för kulturmiljövården uppstår. Påtaglig skada kan uppstå på grund av ingrepp och rivningar i befintlig bebyggelse kopplad till riksintressets uttryck men också som följd av skyddsåtgärder. Exempelvis bullerskydd kan få stor omgivningspåverkan och bryta sammanband och visuella kopplingar i stadsrummet. Länsstyrelsen kan inte utesluta att betydande miljöpåverkan sker även på lokala och regionala kulturvården.

Den arkeologiska processen kommer att bli omfattande och kostsam.

Arter som omfattas av artskyddsförordningen samt fridlysta arter kan påverkas av projektet.

Det finns risk för påverkan från tillfällig och permanent bortledning av grundvatten som i sin tur kan påverka andra anläggningar, bebyggelse och naturmiljö.

Det finns risk för att projektet ger upphov till stora mängder förorenade massor.

Sammanfattande slutsats

Länsstyrelsen delar Trafikverkets bedömning om att projektet Lund fyra spår kan antas medföra betydande miljöpåverkan.

Beslutet kan inte överklagas

Detta beslut kan inte överklagas, vilket följer av 5 kap. 2 § andra stycket Lag om byggande av järnväg.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av enhetschef och länsarkitekt Hanne Romanus med planhandläggare Minna Hatti som föredragande.